

Jutlus Nõos P, 13.05.18 kell 11.00, *Exaudi*, emadepäev

Lektsioonid: Sk 14:7–9; Jh 17:18–23

Jutlus: Ef 1:16–23

Laulud: 400 (1–3); 129 (1–4, 5); 84 (1–5); 297 (1–3)

[Ma] ei lakka tänamast teie eest, teid oma palvetes meenutades, et meie Issanda Jeesuse Kristuse Jumal, kirkuse Isa, teile annaks tarkuse ja ilmutuse Vaimu tema äratundmisel, valgustades teie südame silmi, et te teaksite, milline lootus on tema kutsumises, milline on tema pärandi kirkuse rikkus pühade sees ja milline on tema väe võrratu suurus meie heaks, kes me usume tema tugevuse jõu mõjul. See sai tegevaks Kristuses, kui ta tema üles äratas surnuist ja pani istuma oma paremale käele taevas, kõrgele üle iga valitsuse ja meelevalla ja väe ja ülemuse ning üle iga nime, mida nimetatakse mitte üksnes nüüdsel, vaid ka tulevasel ajastul, ja ta alistas tema jalge alla kõik ning pani tema kõigi asjade üle peaks kogudusele, kes on tema ihu, tema täius, kes täidab kõik kõiges.

Kuulsime loetud kirjakohest, kuidas apostel palvetab koguduse eest, et Jumal annaks kogudusele tarkuse ja ilmutuse Vaimu, selleks et kogudus tunneks Jumalat.

Mis üldse on Jumala tundmine? Kas see on midagi sellist, et me teame, et Piiblis kõneldakse jumalast? Või siis on Jumala tundmine arvamus, et kõigi religioonide jumal on üks ja seesama ning vahe on ainult kultuuriline – kuidas parajasti keegi on harjunud jumalat ette kujutama ja temasse uskuma, nt et jumal on nii Allah kui Buddha kui Krišna?

Ei ole! Jumala tundmine tähendab temasse uskumist. Tähendab oma elu tema hoolde usaldamist. Mitte teoreetilisi teadmisi Jumalast, mis tektavad inimeses tunde, et Jumala toimimist on võimalik kõrvalt jälgida. Kui Jumalat suudetakse enda arvates kõrvalt jälgida, siis Jumalat tegelikult ei tunta.

Täna on emadepäev ja ma toon ühe näite ema ja lapse vahelisest suhtest. Kuidas väike laps tunneb oma ema? Mitte selle järgi, et ta teab, et ema töötab poemüüja, lasteaiapäetaja või ülikooli õppejõuna, vaid selle järgi, et ta tahab ema juures olla nii palju kui võimalik. Mitte selle järgi, et ta teab, et ema on pikk või lühike, brunett või blondiin, vaid selle järgi, et ta tunneb ema käe puudutust ja tema juuste lõhna. Võib ka öelda, et väike laps usub oma emasse rohkem kui et ta temast midagi teab.

Jumal ei taha, et me temast üksnes teame, vaid tahab, et me teda ka tunneme, et me temasse usume, et me teda usaldame. Kuid kas inimesed siis ei usalda Jumalat?

Piibel kõneleb alatasa sellest, et inimesed ei usalda Jumalat. Esiteks on Vanas Testamendis ju piisavalt kohti, kus Jumal heidab Iisraeli kogudusele ette Jumala mittetundmist. Nt Jr 31:31jj: „Vaata, päevad tulevad, ütleb Issand, mil ma teen Iisraeli sooga ja Juuda sooga uue lepingu: ... ma panen nende sisse oma Seaduse ja kirjutan selle neile südamesse; siis ma olen neile Jumalaks ja nemad on mulle rahvaks. Siis üks ei õpeta enam teist ega vend venda, öeldes: „Tunne Issandat!” Järelikult Jeremija ajal Iisraeli kogudus Jumalat õigesti ei tundnud!

Ka Uues Testamendis heidab Jeesus kogudusele ette vähest või lausa puuduvat usku. Lk 18:8: „Ometi, kui Inimese Poeg tuleb, kas ta leiab usku maa pealt?” Või seal, kus Jeesus ütleb jüngritele Mt 17:20: „Sest tõesti, ma ütlen teile, kui teil oleks usku sinepiivakese võrra ja te ütleksite sellele mäele: „Siirdu siit sinna!”, siis ta siirduks, ja miski ei oleks teile võimatu.“ Just seetõttu ütleb Jeesus jüngritele ka Mt 18:3: „Tõesti, ma ütlen teile, kui te ei pöördu ega saa kui lapsed, ei pääse te taevariiki!”

Niisiis on Jumala tundmine ehk usk Jumalasse midagi sellist, mida pole maailmas üleliia palju. Siiski, kui üldse kusagil usku Jumalasse leidub, siis leidub seda koguduses. Sest kogudus on Jumala kingitus inimkonnale. Kogudus on Jumala katse õpetada inimestele enda tundmist. See käib nii Iisraeli koguduse kui ka Kristuse koguduse kohta.

Iisraeli kogudust luues usaldas Jumal palju inimsüdant, lootes, et see pöörduks usaldavana tema poole. Kuid see polnud nii, nagu teame. Iisraeli lapsed polnud Jumalale head lapsed, sest nad lootsid liiga palju oma teadmiste Jumala kohta. Kuid, nagu öeldud, Jumal vajab lapselikku usku. Ja seetõttu võttis Jumal kogu vastutuse Jumala ja inimese suhtes enda peale.

Jumal rajas sellise koguduse, milles usk ei sünni inimeses, vaid usu annab inimestele Jumal ise. Selleks pidi Jumal tegema kahte asja.

Esiteks pidi ta muutma inimese patust südant. Inimese, kõigi meie süda on ju patu poolt rikitud! Patt aga ei anna järele enne, kui ta on täielikult kõrvaldatud. Kuidas kõrvaldada inimsüdame pattu? Inimene ise seda teha ei saa. Samuti ei saa seda teha teine inimene. Sest mõlemal juhul on tegu ju patusega, kes püüab aidata teist patust. Patu kõrvaldamiseks inimsüdamest oli tarvis ohvrit. Ja me teame, et Jumal tõi selle ohvri, andes surma oma Poja Jeesuse Kristuse.

Teiseks aga pidi Jumal usu sünniks inimsüdames seda südant kuidagi elustama. Võib olla samamoodi nagu narkoosi all olev patsient tuleb pärast haiguskolde eemaldamist jälle üles äratada. Ja see ülesäratamine sai võimalikuks Püha Vaimu anni läbi. Püha Vaimu võib tõepoolest kujutleda mingi elustava väena, mille tagajärjel inimene hakkab jälle elama, mille tagajärjel süda hakkab õigesti lööma.

Meie tänases kirjakohas võrdleb apostel Püha Vaimu aga valgusega, mis valgustab koguduse südame silmi. Seda võrdpilti võiks kujutleda nii, et samuti nagu meie silmad ei näe pimedas hästi, ei tunne ka meie süda Jumalat hästi, kui süda on n-ö vaimulikus pimeduses. Nüüd aga palub apostel, et Jumal saadaks kogudusele Püha Vaimu, valgustamaks koguduse pimeduses kobavat südant, et ta hakkaks Jumalat tundma, hakkaks temasse uskuma.

Apostel nimetab kolme asja, mida kogudus siis Püha Vaimu toel paremini nägema hakkab.

Esiteks saab kogudus teada, milline lootus on Jumala kutsumises. Ehk teisisõnu, millele saab loota see, kelle Jumal on kutsunud. Küsime, mida oskab loota inimene, kes Jumalat ei tunne? Sellele, et tal on elus võib-olla õnne ja tervist. Nagu oleks see elu mõte. Kuid Kristuse kogudusele on Jumal andnud Pühas Vaimus lootuse elule pärast elu, igavesele elule Jumalas.

Teiseks saab kogudus teada, milline on Jumala pärandi kirkuse rikkus. Mis pärand see selline on? Loeme siitsamast meie kirjakoha lähedalt Ef 1:3: „Kiidetud olgu Jumal ja meie Issanda Jeesuse Kristuse Isa, kes meid on taevast õnnistanud kõige vaimuliku õnnistusega Kristuses.“ Ef 1:11: „Temas oleme ka meie saanud liisuosa ettemääratult kõiges toimivat kavandamist mööda tema tahtmise nõu järgi.“ Ef 1:14: „[Püha Vaim] on meie pärandi tagatis omandi lunastamiseni – tema [Kristuse] kirkuse kiituseks.“ Siit võib järeldada, et Jumal on kogudusele määranud mingi pärandi, mis ootab kogudust niikaua, kuni Püha Vaim annab kogudusele südame silmad selle äratundmiseks. Võib-olla mõtleb sedasama Paulus, kui ta ütleb Rm 8:16j: „Seesama Vaim tunnistab koos meie vaimuga, et me oleme Jumala lapsed. Kui me oleme aga lapsed, siis oleme ka pärijad, nii Jumala pärijad kui Kristuse kaaspärijad...“

Ja kolmandaks saab kogudus teada, kui suur on Jumala vägi. Neil päevil on Eestis olnud suur sõjaline õppus Siil, suurim pärast Eesti taasiseseisvumist. Sõitsin selle aja jooksul paar korda Valgamaal ning nägin palju sõjaväevormis mehi ja sõjatehnikat. Ühest küljest on suurepärane, et Eesti riik suudab oma kodanikke riigikaitsele motiveerida ja liitlastelt abi paluda. Teisest küljest ei kaitse riiki ka kõige parem sõjavägi, kui riiki ei kaitse Jumal. Püha Vaim on kinkinud kogudusele teadmise kui suur on Jumala vägi. Ja see on võrreldamatult suurem kui kõige võimsam maine sõjavägi.

Kogu seda valgust kingib meie südamele Püha Vaim, keda hakkame ootama juba tänasel emadepäeval, sest eeloleval pühapäeval tähistame I nelipüha. Püha Vaim aga ei tule kogudusele mitte niisama, vaid palvetades – nii nagu apostel ütleb end meie jutlusealuses kirjakohas koguduse eest palvetavat. Kinkigu Jumal meile rohkesti palvejõudu, et võiksime palvetada enda ja oma usukaaslaste eest! Küllap saame siis Jumalat Pühas Vaimus õigesti tundma!

Aamen.